

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗАКОНОДАВСТВА

04053, Київ, пров. Несторівський, 4, тел. 235 96 01, факс. 235 96 05, e-mail: zak_norm@rada.gov.ua

№ 38/192-1-21

„11” 05 2017 р.

Голові Комітету
Верховної Ради України
з питань законодавчого
забезпечення правоохоронної
діяльності

КОЖЕМ'ЯКІНУ А. А.

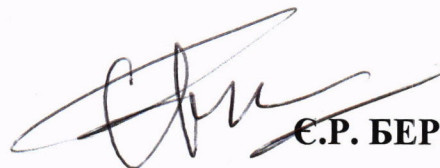
Шановний Андрію Анатолійовичу!

На Ваш лист від 25 квітня 2017 року № 04-18/3-799 надсилаємо пропозиції до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо встановлення кримінальної відповідальності за сприяння вчиненню самогубства» (реєстр. № 4088 від 17.02.2016 р.).

Додаток: на 2 арк.

З повагою

Перший заступник директора,
член-кореспондент НАН України

Є.Р. БЕРШЕДА

ПРОПОЗИЦІЇ

до проекту Закону України “Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо встановлення кримінальної відповідальності за сприяння вчиненню самогубства” (реєстр. № 4088 від 17.02.2016 р.)

Законопроект розроблено з метою встановлення кримінальної відповідальності за будь-яке сприяння особі у вчиненні нею самогубства чи спроби самогубства.

Поділяючи стурбованість авторів законопроекту щодо високих показників латентності доведення до самогубства та відсутності підстав притягнення особи до відповідальності за доведення до самогубства через мережу Інтернет, вважаємо за доцільне зауважити наступне.

1. Проблема кваліфікації доведення до самогубства викликає певні труднощі у правозастосуванні. Особливо це стосується встановлення причинного зв'язку між діями (бездіяльністю) винного та самогубством (замахом на самогубство) потерпілого, встановлення вини, відмежування злочину, передбаченого статтею 120 КК України, від суміжних складів злочинів: вбивства (ст. 115 КК України), катування (ст. 127 КК України) тощо.

Однією з обов'язкових ознак об'єктивної сторони злочину у статті 120 КК України є спосіб вчинення злочину, що виражається у формі діяння: жорстокого поводження, шантажу, примусу до протиправних дій, систематичного приниження людської гідності потерпілого.

Під жорстким поводженням слід розуміти систематичні, тривалі, безжалісні та грубі діяння винного, метою яких є завдання потерпілому фізичних чи психічних страждань; шантаж – це залякування винним потерпілого завданням йому шкоди шляхом розголошення як дійсних, так і неправдивих конфіденційних відомостей, які останній бажає зберегти в таємниці, а також завданням іншої шкоди з метою поставити потерпілого в залежне становище чи створити іншу вигідну для винного обстановку; примус до протиправних дій - це залякування винним потерпілого шляхом завдання останньому фізичної шкоди чи погрозою такого завдання з метою примусити потерпілого вчинити небажані для нього діяння.

Проте, як слушно зауважують автори законопроекту, “злочинність постійно перебуває в динаміці не лише за кількісними, але й якісними показниками. З розвитком технічного прогресу та еволюцією людства з'являються нові, раніше не існуючі, злочини та способи вчинення злочинів”. Саме тому пропозиція щодо розширення способів доведення до самогубства шляхом “підбурювання, в тому числі підкупу, обману, а також будь-якого сприяння вчиненню самогубства” є слушною і на часі.

2. Досить сумнівною є пропозиція щодо вживання у ч.1 ст. 120 КК України не відомого кримінальному закону поняття “спроба” замість “замах”.

Так, відповідно до ст. 15 КК України, замахом на злочин є вчинення особою з прямим умислом діяння (дії або бездіяльності), безпосередньо спрямованого на вчинення злочину, передбаченого відповідною статтею Особливої частини КК, якщо при цьому злочин не було доведено до кінця з причин, що не залежали від її волі. Тобто закон детально описує ознаки замаху, що на процесуальному рівні дозволяє чітко визначити предмет доказування у справах про доведення до самогубства.

Крім того, суб’єктивна сторона складу злочину, передбаченого ст. 120 КК України характеризується лише умисною формою вини у вигляді прямого умислу, за якого винний усвідомлює суспільно небезпечний характер свого діяння, передбачає можливість і неминучість настання суспільно небезпечних наслідків цього діяння та бажає їх настання. Умисел виражається у схильності потерпілого до позбавлення себе життя, коли винний є свідомо обізнаним про психологічні особливості особи потерпілого, які є сприятливими для злочинця щодо вибору ним дій, спрямованих на досягнення мети злочинного діяння. Обрані злочинцем дії сприяють досягненню мети, вираженої в самогубстві потерпілого, що є вирішальною ознакою, яка дозволяє кваліфікувати дії винного як доведення особи до самогубства чи до замаху на самогубство. Водночас, вживання пропонованого у законопроекті поняття “спроба” самогубства нівелює розуміння об’єктивних і суб’єктивних ознак складу злочину “доведення до самогубства”.

**Інститут законодавства
Верховної Ради України**